

Försvarsutskottets betänkande 2025/26:FöU5

Kustbevakningens sjöövervakning

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i offentlighets- och sekretesslagen, kustbevakningslagen och kustbevakningsdatalagen.

Lagändringarna syftar till att ge Kustbevakningen förutsättningar att utveckla sina förmågor och sitt arbetssätt i förhållande till myndighetens uppdrag att bedriva sjöövervakning, samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till andra berörda myndigheter.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2026.

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:36 Kustbevakningens sjöövervakning.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Propositionens huvudsakliga innehåll4

Utskottets överväganden.....5

 Kustbevakningens sjöövervakning5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag8

 Propositionen8

Bilaga 2

Regeringens lagförslag9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kustbevakningens sjöövervakning

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
 2. lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32).
 3. lag om ändring i kustbevakningsdatalagen (2019:429).
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:36 punkterna 1–3.

Stockholm den 15 januari 2026

På försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Matheus Enholm (SD), Jörgen Berglund (M), Helén Pettersson (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Gulan Avci (L), Alexandra Anstrell (M), Hanna Gunnarsson (V), Mikael Oscarsson (KD), Mikael Larsson (C), Lars Püss (M), Per Söderlund (SD), Markus Selin (S), Camilla Brunsberg (M), Oskar Svärd (M) och Ulf Holm (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Kustbevakningen har i en hemställan till regeringen framfört att det är angeläget att vissa författningsändringar genomförs för att myndigheten ska kunna utveckla sitt arbete med samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation samt insamling, bearbetning och analys av sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra myndigheters behov.

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2025/26:36 Kustbevakningens sjöövervakning. I propositionen föreslår regeringen ändringar i tre lagar i syfte att ge Kustbevakningen förutsättningar för att utveckla sina förmågor och sitt arbetssätt.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag för att Kustbevakningen ska ges förutsättningar för att utveckla sina förmågor och sitt arbetssätt.

Regeringen föreslår

- att Kustbevakningens uppgift att självständigt förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet utökas till att omfatta alla brott som begås i den maritima miljön och som har samband med myndighetens uppdrag
- utökad sekretess för uppgifter i Kustbevakningens register, Sjöbasis, till skydd för allmänna intressen och för enskilda
- sekretess hos Kustbevakningen för uppgifter som förekommer i analysverksamhet, till skydd för allmänna intressen och för enskilda
- bestämmelser om personuppgiftsbehandling hos Kustbevakningen vid analysverksamhet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2026.

Utskottets överväganden

Kustbevakningens sjöövervakning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag som innebär ökade möjligheter för Kustbevakningen att samordna, förmedla och analysera sjörelaterad information.

Bakgrund

Kustbevakningen har enligt 1 § förordningen (2019:84) med instruktion för Kustbevakningen till uppgift att bedriva sjöövervakning och utföra räddningstjänst till sjöss. Av 15 § samma förordning framgår vidare att myndigheten ska samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter. Inom ramen för sjöövervakningen har Kustbevakningen enligt 2 § instruktionen för Kustbevakningen till uppgift att självständigt ansvara för eller biträda en annan myndighet med brottsbekämpning och ordningshållning i enlighet med kustbevakningslagen (2019:32) och annan författning.

Kustbevakningens brottsbekämpande uppdrag regleras i kustbevakningslagen, och omfattar både direkt och indirekt brottsbekämpning. Uppgifter som ingår i den direkta brottsbekämpningen är att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet, ingripa vid misstanke om brott, utreda brott och beivra brott. Den direkta brottsbekämpningen omfattar de brott som anges i 3 kap. 2 § kustbevakningslagen, exempelvis brott mot lagen (2004:487) om sjöfartsskydd, sjölagen (1994:1009) och fiskelagen (1993:787). Den indirekta brottsbekämpningen innebär att Kustbevakningen, innan en förundersökning har inletts av en behörig myndighet, får ingripa i ett enskilt fall, även om brottet inte ingår i den direkta brottsbekämpningen, dvs. mot alla typer av brott. Kustbevakningens uppdrag att självständigt förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet är i nuläget således begränsat till den direkta brottskampningen. Myndigheten saknar därför i dagsläget något uppdrag att bedriva underrättelseverksamhet som rör annan brottslighet än sådan som ingår i den direkta brottsbekämpningen.

Propositionen

Enligt nuvarande regelverk är Kustbevakningens möjlighet att arbeta med sjölägesbilder och analyser som avser brottslig verksamhet begränsad till den direkta brottsbekämpningen. För att Kustbevakningen ska kunna skapa och förmedla sjölägesbilder och analyser även när det gäller annan brottslighet som exempelvis människosmuggling eller brott mot lagen om vissa

internationella sanktioner, krävs det enligt regeringen att myndighetens uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet utvidgas till att omfatta även annan brottslighet med koppling till den maritima arenan än den som anges i 3 kap. 2 § kustbevakningslagen. Regeringen anser att Kustbevakningens underrättelseuppdrag behöver utvidgas till att omfatta fler brottstyper än i dag. I propositionen föreslås därför att Kustbevakningens uppgift att självständigt förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet ska omfatta alla brott som begås i den maritima miljön och som har samband med myndighetens uppdrag.

För att uppfylla sin uppgift att samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation har Kustbevakningen utvecklat ett informationssystem – Sjöbasis. I propositionen föreslår regeringen två nya sekretessbestämmelser: en för uppgifter i Sjöbasis och en för uppgifter som förekommer i Kustbevakningens analysverksamhet. Regeringen föreslår att sekretess ska gälla för uppgifter som hänför sig till Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation, om det kan antas att verksamhet som avser sjöövervakning motverkas om uppgiften röjs. Regeringen föreslår även att sekretess ska gälla för uppgifter som hänför sig till sådan verksamhet som avses i 2 § första stycket 4 kustbevakningsdatalagen (dvs. internationellt samarbete) om det kan antas att verksamhet som avser sjöövervakning motverkas om uppgiften röjs. För en uppgift i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst 40 år.

När det gäller sekretess för en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden föreslår regeringen att sekretess ska gälla i verksamhet som avser förande av eller uttag ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation samt i verksamhet som avses i 2 § första stycket 4 kustbevakningsdatalagen (dvs. internationellt samarbete) för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. För en uppgift i en allmän handling föreslås att ska sekretessen gälla i högst 20 år. Om uppgiften avser den enskildes personliga förhållanden ska dock sekretessen gälla i högst 70 år.

Vidare föreslår regeringen att kustbevakningsdatalagen ska gälla även vid behandling av personuppgifter i Kustbevakningens operativa verksamhet som rör insamling, bearbetning och analys av sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedling av sjölägesbilder och analyser till berörda myndigheter. Kustbevakningen ska enligt förslaget få behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget eller andra berörda myndigheters behov samt förmedla sjölägesbilder och analyser till berörda myndigheter.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2026.

Utskottets ställningstagande

Propositionen har inte lett till några motionsyrkanden eller andra invändningar under utskottsbehandlingen. Utskottet anser att regeringens lagförslag bör antas av de skäl som anförs i propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:36 Kustbevakningens sjöövervakning:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kustbevakningsdatalagen (2019:429).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 29 kap. 13 a § och rubriken närmast före 29 kap. 13 a § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 18 kap. 18 b och 18 c §§ och 29 kap. 13 b §, och närmast före 18 kap. 18 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 kap.***Sjöövervakning******18 b §***

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation, om det kan antas att verksamhet som avser sjöövervakning motverkas om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

18 c §

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till sådan verksamhet som avses i 2 § första stycket 4 kustbevakningsdatalagen (2019:429), om det kan antas att verksamhet som avser sjöövervakning motverkas om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

29 kap.***Samordning av civila behov av Sjöövervakning
sjöövervakning m.m.*****13 a §¹**

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation för uppgift om en enskilds *affärs- eller driftförhållanden*, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation för uppgift om en enskilds *personliga eller ekonomiska förhållanden*, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. *Om uppgiften avser en enskilds personliga förhållanden gäller dock sekretessen i högst sjuttio år.*

13 b §

Sekretess gäller hos Kustbevakningen i sådan verksamhet som avses i 2 § första stycket 4 kustbevakningsdatalagen (2019:429) för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Om uppgiften avser en enskilds personliga förhållanden gäller dock sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.

¹ Senaste lydelse 2009:612.

2 Förslag till lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § kustbevakningslagen (2019:32) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §¹

Kustbevakningens direkta brottsbekämpning omfattar brott som rör

1. skyddslagstiftning i

- a) lagen (2004:487) om sjöfartsskydd,
- b) skyddslagen (2010:305), och
- c) lagen (2016:319) om skydd för geografisk information,

2. sjötrafik och sjösäkerhet i

- a) lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn,
- b) lagen (1983:294) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled,

c) mönstringslagen (1983:929),

d) sjölagen (1994:1009),

e) lagen (1994:1776) om skatt på energi,

f) lagen (1998:958) om vilotid för sjömän,

g) fartygssäkerhetslagen (2003:364),

h) lagen (2006:263) om transport av farligt gods,

i) barlastvattenlagen (2009:1165), och

j) lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter,

3. vattenförorening och miljö i

- a) 10 kap. 1 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och

b) 29 kap. 1 § första stycket 1 miljöbalken i fråga om utsläpp från fritidsfartyg, samt 29 kap. 2–2 b §§, 4 § första stycket 1 j i fråga om otillåten hantering av ammunition som innehåller bly, 4 a § och 8 § första stycket 12 och 13 samma balk,

4. överträdelser av fiske- och jaktlagstiftning i

a) jaktlagen (1987:259),

b) fiskelagen (1993:787),

c) lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, och

d) vapenlagen (1996:67),

5. fornminnen och vrak i

a) 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950), och

b) lagen (1995:732) om skydd för gravfriden vid vraket efter passagerarfartyget Estonia,

6. Sveriges maritima zoner i

a) lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, och

b) lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,

¹ Senaste lydelse 2024:755.

7. trafikbrottslagstiftning i 4 och 4 a §§ lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, och

8. tullagstiftning i

a) inregränslagen (1996:701),

b) lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,

c) lagen (2000:1225) om straff för smuggling,

d) lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m., och

e) tullagen (2016:253).

Brott som har begåtts i Sveriges maritima zoner omfattas alltid av den direkta brottsbekämpningen.

Kustbevakningens uppgift att självständigt förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet omfattar alla brott som begås i den maritima miljön och som har samband med myndighetens uppdrag.

Regeringen får meddela föreskrifter om att ytterligare brott med endast böter i straffskalan ska ingå i den direkta brottsbekämpningen.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.

3 Förslag till lag om ändring i kustbevakningsdatalagen (2019:429)

Härigenom föreskrivs att 2 och 7 §§ kustbevakningsdatalagen (2019:429) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter i Kustbevakningens operativa verksamhet som rör

1. sjöövervakning,
2. räddningstjänst,
3. samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation, *och*

3. samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation,

4. insamling, bearbetning och analyser av sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedling av sjölägesbilder och analyser till berörda myndigheter, och

4. internationellt samarbete.

5. internationellt samarbete.

Lagen gäller inte vid behandling av personuppgifter som omfattas av lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Lagen gäller endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

7 §

Personuppgifter får behandlas om det är nödvändigt för att

1. bedriva sjöövervakning för att övervaka den allmänna ordningen och säkerheten till sjöss samt bedriva den kontroll och tillsyn som Kustbevakningen är skyldig att utföra,

2. bedriva räddningstjänst,

3. samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter,

4. samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedla sjölägesbilder och analyser till berörda myndigheter,

4. utreda och besluta i ärenden om vattenföroreningsavgift och ta emot sådana avgifter, eller

5. fullgöra skyldigheter inom ramen för internationellt samarbete med sjöövervakning och räddningstjänst.

5. utreda och besluta i ärenden om vattenföroreningsavgift och ta emot sådana avgifter, eller

6. fullgöra skyldigheter inom ramen för internationellt samarbete med sjöövervakning och räddningstjänst.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.